

Eesti meditsiiniseadusandlus

Jaan Sootak
TÜ Õigusteaduskond

1. Meditsiiniõigus laiemas ja kitsamas tähenduses. Esimesel juhul kuuluvad sinna kõik õigusaktid, mis reguleerivad meditsiiniküsimusi. Teise juhul vaadeldakse meditsiiniõigusena eelkõige arsti ja patsiendi suhete õiguslikku regulatsiooni.

2. Eesti meditsiiniõigus laiemas tähenduses seisneb praegu erinevates seadustes:

- 1) riigiõiguslikud seadused (tervishoiukorralduse seadus jt);
- 2) ravimiseadus
- 3) embrüokaitse ja kunstliku viljastamise seadus;
- 4) psühhiaatrilise abi seadus;
- 5) narkootiliste ja psühhotroopsete ainete seadus;
- 6) raseduse katkestamise ja steriliseerimise seadus;
- 7) vastavad sätted kriminaalkoodeksis (§-d 119,119¹,119²,120,120¹,120²,202²-202⁵,209²- 210⁴,211)

3. *De lege ferenda*: patsiendi õiguste seadus, arstiseadus, nakkushaiguste seadus, organite ja kudede siirdamise seadus, soomuutmise seadus. Ratifitseerimist ootab Inimõiguste ja biomeditsiini konventsioon. Võlaõiguse seaduseelnõu sisaldab iseseisvat lepinguliiki - ravileping. Karistusseadustiku eelnõu eriosa 5. peatükis "Isikuvastased süüteod" sisaldub 4. jagu "Raseduse ebaseaduslik katkestamine" ja 5. jagu "Inimloote ebaseaduslik kohtlemine"; samuti 8. peatükis "Rahvatervise vastased süüteod" 1. jagu "Narkootikumidega seotud süüteod" ja 2. jagu "Nakkushaigustega seotud süüteod". Oluline on ka isikuvastaste süütegude peatüki 1. jaos sisalduv kuriteokoosseis "Soovitud tapmine" (tapmine, mis pandi toime tapetu selgelt väljendatud palvel).

4. Meditsiini enda eripärast tulenevalt ei saa see valdkond olla kunagi detailselt õiguslikult reguleeritud. Õiguslikest väljunditest tuleb eelistada selliseid, mis seisnevad probleemide lahendamises, mitte aga karistuslikes meetmetes. Meditsiiniõigus toimib normaalselt siis, kui ta toetub eetikanormide süsteemile. Viimane peab hõlmama mitte ainult arstide seisuseõiguslikke küsimusi, vaid ka arsti ja patsiendi suhteid.